

‘Yahudileri Olmayan Şehir’

11. Juni 2018

Zamanın bir romanına dayanan ve dijital olarak restore edilen film, ‘Yahudileri Olmayan Şehir’, Yahudileri Almanya’da 2. Sınıf insan olarak tanımlayan Nurenberg yasalarının kabulünden 15 yıl önce adeta olacakları siyah beyaz karelerde yansıtıyor. Daha İsrail kurulmamış ama hayalleri kuruluyor. Avrupa’da başta Almanya, Avusturya ve milyonlarca Yahudi yaşıyor.

Filmin Viyana’dan ayrılış sahnesinde Yahudi bir adam sokak ortasında dövülüyor, Yahudi bir koca Yahudi olmayan eşinden çocuklarından zorla koparılıyor ve trenlerle şehirden gönderiliyor. Şehrin başka bir yerinde ellerinde Tevrat parşömenleri ile Yahudi hahamlar karanlık bir sokaktan geçerek zorla şehri terk ederken, onlarca Yahudi başka bir sahnede sırtlarında sadece gömlekleri ile trenlerle bindiriliyor.

Bu görüntüleri bugün seyreden bir izleyici gördüklerini, 2. Dünya Savaşı sırasında geçen Yahudi soykırımını anlatan bir belgeselin sahnelerine benzetebilir. Ancak görüntüler 1924 yılı yapımı bir filme ‘Yahudileri Olmayan Şehir’e ait.

Filmin senaryosu Avusturyalı yazar ve gazeteci Hugo Bettauer’in 1922’de yazdığı aynı isimli romana dayanıyor. Bettauer’in satırları yakın zamanda olacakları inanılmaz bir şekilde tahmin etmiş. Ancak Holokost’un çapı ve korkunçluğunu düşündüğümüzde yazarın tahmini kısmı bir başlangıç olarak kalıyor.

Film aslında, iki dünya savaşı arası dönemde Avusturya’da ortaya çıkan faşizmi yererken, her sorunun, ülkenin fakir düşmesinin ardında hep Yahudilerin aranması ile alay eden bir duruş sergiliyordu.

Uzun yıllardır kayıp olan ve kopyalarının nerede olduğu bilinmeyen film için uzmanlar umudunu kesmişken, 2016 yılında bir koleksiyoncu filmin bir kopyasını Paris’te bir bit pazarında buldu. Yaklaşık iki yıl süren dijital-analog çalışma ve 202 bin Avroluk bir harcamadan sonra film restore edildi. Avusturya Ulusal Arşivi tarafından restore edilen filmin masraflarının yüzde kırkını ise halktan toplanan yardımlar finanse etti.

Film bu yıl Avusturya’nın Naziler tarafından haksız ilhakının 80. yılında ve 2019’da Avusturya Cumhuriyeti’nin 100. kuruluş yılında Viyana’da ve tüm büyük Avrupa şehirlerinde gösterilecek.

Polonya ve Macaristan’da Yahudi düşmanlığı azaldı Müslüman düşmanlığı artışta.

Avrupa antisemitizminin yakın tarihteki en trajik olaylarının cereyan ettiği Polonya ve Macaristan’da antisemitizm bir önceki yıla göre azalış trendinde.

2017 yılında Polonya ve Macaristan’da antisemit olaylar büyük düşüş gösterdi. Macaristan’da Yahudi gözlem kuruluşu TEV, 2017 yıllık raporunda, yüzde 23 düşüş kaydettiğini belirtti. Bugün Macaristan’da 100 bin Yahudi yaşıyor.

Polonya’da ise bir önceki yıla göre antisemitizm 2017’de yüzde 30 düştü. 20 bin Yahudi’nin yaşadığı ülkede, ulusal davalara bakan Savcı Agata Gałuszka-Górska antisemit suçların tüm suçlar içindeki yerinin yüzde altı olduğunu belirtti.

Polonya ve Macaristan, Ortadoğu’dan binlerce mülteci Avrupa’ya aktığında çok sert bir politika izlemiş, AB normlarını hiçe sayarak kapılarını mültecilere kapamıştı. Bir kısım gruplara göre, azalmanın sebebi ile mültecilerin olmaması arasında bir bağlantı varken, bazı siyasiler aynı fikirde değil.

Polonya’da hükümet muhaliflerinden Rafal Pankowski antisemitizmin azalmasını istatistiklerin yöntemlerinin değişmesine bağlıyor. Bir Daha Asla adlı sosyal kuruluşun kurucularından da olan Pankowski, “Evet Yahudilere karşı fiziksel saldırılar azaldı ancak, toplumun bir kesiminden gelen antisemit söylem değişmedi. İstatistikler fiziksel olmayan olayları saymıyor, çoğu zaman bu tip olaylar yargıya gitmiyor. Ayrıca Polonya’da da büyük bir Yahudi nüfusu zaten yok ki” diyor.

<https://www.yenivatan.at/yahudileri-olmayan-sehir/>